

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
2. Кодекс адміністративного судочинства прийнятий ВР України, від 06.07.2005, № 2747-IV.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950, № ETS N 005.
4. Цивільний кодекс прийнятий ВР України від 16.01.2003 № 435-IV.
5. Довідка Вищого адміністративного суду від 01.04.2012, «Довідка щодо вивчення та узагальнення практики застосування адміністративними судами законодавства під час розгляду та вирішення впродовж 2010 – 2011 років справ стосовно реалізації права на мирні зібрання (збори, мітинги, походи, демонстрації тощо)».

Кукшинова О.О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Одеський національний морський університет*

**ПІШОХОДИ ЯК СУБ'ЄКТИ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ**

Серед великої кількості проблем сучасної адміністративної науки проблеми безпеки дорожнього руху, а саме питання дотримання дисципліни серед учасників дорожнього руху займають особливе місце. Відповідно до ст. 14 Закону України «Про дорожній рух» в редакції від 1 січня 2015 р. [1], учасниками дорожнього руху є особи, які використовують автомобільні дороги, вулиці, залізничні переїзди або інші місця, призначені для пересування людей та перевезення вантажів за допомогою транспортних засобів. До учасників дорожнього руху належать водії та пасажирів транспортних засобів, пішоходи, велосипедисти, погоничі тварин.

Як закріплено в чинному законодавстві учасниками дорожнього руху є не лише водії транспортних засобів, а й інші особи, які беруть безпосередню участь у процесі руху на дорозі до яких відносяться пішоходи. Відповідно до п. 1.10 Правил дорожнього руху в редакції від 8 жовтня 2014 р. [2] пішохід – це особа, яка бере участь у дорожньому русі поза транспортними засобами і не виконує на дорозі будь-яку роботу. До пішоходів прирівнюють також осіб, які рухаються в інвалідних візках без двигуна, ведуть по дорозі велосипед, мопед, мотоцикл, везуть сани, візок, дитячу чи інвалідну коляску. Суб'єктом проступку може бути визнано і пішохода, що чекає на автобус, трамвай тощо поза встановленого місця зупинки.

Одним з ефективних механізмів підвищення безпеки дорожнього руху в Україні повинно бути удосконалення адміністративної практики щодо притягнення до відповідальності порушників Правил дорожнього руху, які своєю поведінкою часто створюють на дорогах конфліктні та аварійні ситуації, що нерідко закінчуються дорожнього-транспортними пригодами. Проте, практика притягнення їх до адміністративної відповідальності за

порушення Правил дорожнього руху є вкрай недосконалою і неефективною, особливо це стосується таких учасників дорожнього руху як пішоходи. На нашу думку, причинами цього явища є те, що більшість пішоходів не усвідомлюють свого статусу як учасників дорожнього руху, а отже, й не усвідомлюють відповідальності за свої дії на дорозі. З іншого боку, пішоходи добре усвідомили, що за порушення Правил дорожнього руху працівники ДАІ дуже рідко притягують їх до адміністративної відповідальності, що у багатьох з них викликає відчуття безкарності та всездозволеності.

Основним нормативно-правовим актом, який передбачає адміністративну відповідальність є Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. [3] (далі – КУпАП), що містить перелік складів адміністративних проступків, які посягають на безпеку дорожнього руху. Закріплення на законодавчому рівні адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху безперечно впливає позитивно на стан дисципліни водіїв, пішоходів та інших учасників дорожнього руху. Однак, маємо констатувати той факт, що в КУпАП окремо не виділено групу складів адміністративних правопорушень у сфері дорожнього руху. Глава 10 КУпАП, в якій містяться склади правопорушень у сфері дорожнього руху має назву «Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку». З аналізу цієї глави КУпАП в ньому можна виділити групу правопорушень у сфері дорожнього руху – це ст.ст. 121-133², 139-142.

Адміністративна відповідальність пішоходів за порушення правил дорожнього руху регламентується чч. 1, 3 та 4 ст. 127 КУпАП «Порушення правил дорожнього руху пішоходами, велосипедистами та особами, які керують гужовим транспортом, і погоничами тварин». Відповідно до ч. 1 ст. 127 КУпАП, непоко́ра пішоходів сигналам регулювання дорожнього руху, перехід ними проїзної частини у невстановлених місцях або безпосередньо перед транспортними засобами, що наближаються, невиконання інших правил дорожнього руху, тягнуть за собою попередження або накладення штрафу від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (51-85 грн). Ті самі порушення, вчинені особами у стані сп'яніння, тягнуть за собою накладення штрафу від восьми до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (135-170 грн). А ч. 4 ст. 127 КУпАП передбачає, що за порушення, передбачені частиною першою або другою цієї статті, що спричинили створення аварійної обстановки, пішоходи можуть бути покарані штрафом від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (170-255 грн) або громадськими роботами на строк від двадцяти до сорока годин. Як бачимо, в залежності від виду правопорушення та ступеня його небезпечності законодавство встановлює для пішоходів різні види адміністративної відповідальності, в тому числі й призначення громадських робіт. Але на практиці притягнення пішоходів до адміністративної відповідальності найчастіше обмежується винесенням їм попередження, що носить суто профілактичний характер.

Про проблеми дотримання пішоходами правил дорожнього руху свідчать численні коментарі на автомобільних форумах та на інших інформаційних ресурсах, де обговорюються питання безпеки дорожнього руху. Значна

частина цих коментарів належить автомобілістам, які вважають несправедливою і невинуватою практику притягнення, не притягнення до адміністративної відповідальності пішоходів-порушників. На думку багатьох автомобілістів, така практика нівелює основний зміст і призначення ст. 127 КУпАП, якою визначені конкретні штрафні санкції навіть за незначні порушення пішоходами Правил дорожнього руху. До того ж, за одні й ті ж порушення Правил дорожнього руху законодавство передбачає різні розміри штрафів для пішоходів та водіїв транспортних засобів. Наприклад, за проїзд на червоне світло світлофора на водія можуть накласти штраф у сумі від 425 грн. до 510 грн., а для пішоходів, які рухаються на червоне світло, це може бути всього лише попередження або штраф у сумі від 51 грн. до 170 грн. У випадку, якщо дії водія спричинили аварійну ситуацію, йому може загрожувати штраф до 850 гривень, а пішохода за аналогічні дії можуть оштрафувати на суму від 170 грн. до 255 гривень. До того ж, водія можуть позбавити права керування автомобілем. В обох випадках рішення про такі покарання приймає суд.

Таким чином, проведені дослідження дозволили зробити висновки, що з метою удосконалення чинного законодавства щодо адміністративної відповідальності пішоходів за порушення правил дорожнього руху необхідно:

- внести зміни до КУпАП шляхом підвищення розміру штрафу за вчинення пішоходами адміністративних правопорушень у сфері дорожнього руху. Адже штрафи у розмірі від 51 до 255 грн. за недотримання сигналів регулювання, перехід у невстановлених місцях та порушення, що призвели до створення аварійної обстановки, сьогодні вже не мають вагомого впливу на пішоходів;

- доповнити КУпАП України статтею яка б передбачала обов'язок пішохода сплачувати матеріальні збитки (наприклад, власнику автомобіля), якщо ДТП трапилося з вини пішохода;

- внести зміни до Правил дорожнього руху, які б зобов'язували пішоходів, котрі рухаються проїзною частиною чи узбіччям у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості, виділяти себе чи мати на зовнішньому одязі світлоповертальні елементи для своєчасного їх виявлення іншими учасниками дорожнього руху, оскільки в чинній редакції ПДР ця норма має рекомендаційний характер.

Список використаних джерел:

1. Про дорожній рух: Закон України в редакції від 1 січня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 19. – Ст. 173.
2. Правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України в редакції від 8 жовтня 2014 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-п>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.